Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Deelverslag arrestantenzorg eenheid Oost-Brabant

Datum	18 mei 2015
Status	Vastgesteld

Colofon

Afzendgegevens

IVenJ

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl

Inhoud

1 Inleiding

Dit rapport beschrijft de bevindingen van het onderzoek naar de arrestantenzorg binnen de politie eenheid Oost Brabant.

Het onderzoek heeft in de maand januari plaatsgevonden. In deze periode heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ), samen met de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) het hoofdbureau van politie in Den Bosch bezocht. Daarnaast heeft de Inspectie VenJ een bezoek gebracht aan de politiebureaus in Eindhoven, Helmond en Oss en aan de rechtbank/ het Gerechtshof in Den Bosch. Tijdens de bezoeken zijn interviews afgenomen met politieambtenaren (op operationeel, tactisch en strategisch niveau), arrestantenverzorgers, de arts van de GGD, ingeslotenen, de advocatuur en de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA).

Het onderzoek in de eenheid Oost Brabant is onderdeel van een nationaal onderzoek naar arrestantenzorg. In het laatste kwartaal van 2014 zijn ook de andere politie eenheden bezocht. Van ieder bezoek aan een eenheid is een deelverslag opgesteld dat aan de eenheidsleiding is aangeboden. De bevindingen van de Inspectie

Jeugdzorg zijn meegenomen in de tekst van de diverse paragrafen waar het specifiek de positie van minderjarigen betreft. In de loop van 2015 volgt, op basis van de deelverslagen, een eindrapport dat aan de Minister van Veiligheid en Justitie wordt aangeboden en openbaar zal worden gemaakt.

1.1 Aanleiding

Het verzorgen van personen die tijdelijk door de politie zijn ingesloten is een kerntaak van de politie. De politie beschikt over meer dan tweeduizend cellen en ophoudkamers verspreid over het land waar arrestanten tijdelijk kunnen worden ingesloten. Jaarlijks sluit de politie bijna 200.000 verdachten in. De Inspectie VenJ is van mening dat vrijheidsbeneming een ingrijpend middel is dat op een zorgvuldige en humane wijze dient te worden uitgevoerd.

Alhoewel er binnen de politie ontwikkelingen zijn om de arrestantenzorg meer eenduidig in te richten is er nog geen sprake van een uniforme nationale aanpak ten aanzien van deze uitvoeringstaak. Uit eerder onderzoek van de Inspectie VenJ en IGZ naar het overlijden van de Russische activist Dolmatov is gebleken dat zorg voor arrestanten kwetsbaarheden kent, namelijk tijdig inroepen van medische zorg en overdragen van informatie naar de ketenpartners.

1.2 Doel en onderzoeksvraag

Het doel van het onderzoek is om te toetsen hoe de politie uitvoering geeft aan de arrestantenzorg. De Inspectie VenJ doet dit, in samenwerking met de Inspectie Gezondheidszorg en Inspectie Jeugdzorg[1], aan de hand van de daarvoor geldende (inter)nationale wetgeving en richtlijnen. De centrale onderzoeksvraag luidt:

Op welke wijze geeft de politie uitvoering aan de arrestantenzorg en voldoet deze uitvoering aan de geldende (inter)nationale wetgeving en richtlijnen?

---

[1] De IGZ en IJZ bezoeken vijf van de tien eenheden.

Teneinde de probleemstelling te kunnen beantwoorden zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd[2].

1 Op welke wijze voert de politie de arrestantenzorg uit bij de aanhouding van personen?
2 Hoe draagt de politie zorg voor het transport van arrestanten of andere personen die van hun vrijheid zijn ontnomen?
3 Hoe vindt de insluiting van arrestanten en andere personen[3] plaats in een cellencomplex of andere ophoudlocaties van de politie?
4 Op welke wijze wordt er door de politie uitvoering gegeven aan het verblijf van arrestanten en andere personen in een cellencomplex of andere ophoudlocatie?
5 Hoe vindt de overdracht van een arrestant/ingeslotene naar een huis van bewaring/zorginstelling of diens in vrijheidstelling plaats?
6 Hoeveel cellen en/of ophoudruimtes zijn er in de afzonderlijke eenheden aanwezig en in gebruik, en op welke locaties, en welk landelijk totaaloverzicht kan op basis hiervan gegenereerd worden?
7 Wat is de kwaliteit van de medische zorg voor arrestanten?

1.3 Reikwijdte – tijdspad – rapportage

Dit deelverslag geeft een beeld van de eenheid Oost Brabant. In het landelijke onderzoek richten de inspecties zich ook op de andere eenheden van de politie. De celcapaciteit van de spoorwegpolitie (Landelijke Eenheid) is meegenomen in de eenheid waar ze gelokaliseerd is. Ook een aantal de cellenbussen van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) zijn bezocht en een drietal huizen van bewaring. De Inspectie VenJ heeft gemiddeld vijf locaties per eenheid bezocht; waaronder een hoofdbureau van politie/hoofdcellencomplex; twee politiebureaus; ophoudkamers bij de rechtbank en bijvoorbeeld ophoudkamers op een treinstation of voetbalstadion. De IGZ en Inspectie Jeugdzorg hebben bij vijf eenheden het hoofdbureau/hoofdcellen complex bezocht.

2 Deze zeven onderzoeksvragen zijn op basis van de onderwerpen verwoord in het toetsingskader verder op te splitsten in meerdere sub-onderzoeksvragen. Hierin zijn ook de specifieke vragen opgenomen die door de twee andere inspecties IGZ en IJZ onderzocht worden.

3 Bijvoorbeeld vreemdelingen (ter vaststelling van hun identiteit) en verwarde personen (voor hun eigen veiligheid).

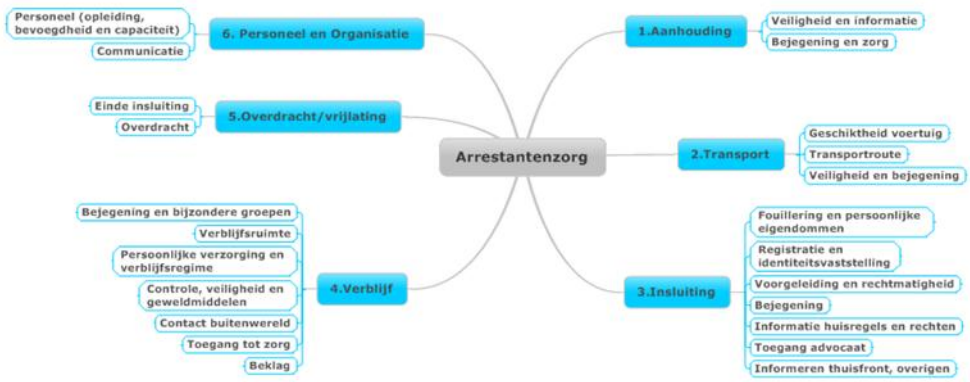
1.4 Toetsingskader

De politie moet aan een aantal minimumeisen voldoen om inhoud te kunnen geven aan arrestantenzorg. Daarbij zijn kwantitatieve en kwalitatieve eisen gesteld aan zowel de inrichting (personeel en fysieke condities) van de eenheid als aan de inrichting van een aantal processen. De Inspectie VenJ heeft voor dit onderzoek een toetsingskader ontwikkeld dat is gebaseerd op nationale regelgeving en instructies met betrekking tot arrestantenzorg. Voor zover er sprake is van een aanvulling zijn er ook internationale richtlijnen opgenomen waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd. Daarnaast heeft de Inspectie VenJ zelf een beperkt aantal toets punten geformuleerd[4]. De toetsingscriteria van de IGZ met betrekking tot de kwaliteit van de medische zorg zijn opgenomen in het toetsingskader.

De inhoud van het toetsingskader is afgestemd met de politie eenheid Rotterdam[5], de directie Politie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de expertgroep Arrestantenzorg van de nationale politie en de (landelijke) Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTAZ). Het IGZ-onderdeel in het toetsingskader is afgestemd met het Forensisch Medisch Genootschap (FMG) en GGD NL. Het toetsingskader besteedt aandacht aan de rechtspositie ingeslotenen, bejegening, veiligheid, einde insluiting/overdracht, personeel en organisatie en de kwaliteit van de geboden medische zorg.

1.5 Opzet onderzoek

De focus ligt in dit onderzoek op de uitvoering in de praktijk. Daarnaast kijken de inspecties ook naar hoe de arrestantenzorg is ingericht/georganiseerd en op welk beleid de arrestantenzorg is gebaseerd. De Inspectie VenJ laat zich in de beschrijving van de uitvoering leiden door de vijf processtappen bij arrestantenzorg. Dit zijn aanhouding, transport, insluiting, verblijf en overdracht/vrijlating. Bij iedere processtap zijn, op basis van het toetsingskader, een aantal aspecten geformuleerd. Naast de vijf processtappen zijn in dit onderzoek ook de kwaliteit van de medische zorg en de personele aspecten en organisatie van arrestantenzorg in de afzonderlijke eenheden onderzocht. Zie hieronder een overzicht van de onderzochte aspecten in het proces arrestantenzorg.

---

[4] De internationale regels en standaarden waaraan de Inspectie VenJ toetst zijn samen met de eigen toets punten cursief gemarkeerd in het Inspectie VenJ-toetsingskader Arrestantenzorg (zie www.ivenj.nl).

[5] De chef van de politie eenheid Rotterdam-Rijnmond is de landelijke portefeuillehouder arrestantenzorg.

Voorafgaand aan het bezoek is een documentstudie verricht op basis van bij de eenheid opgevraagde documenten (cijfers, instructies, verslagen etc.). De feitelijke werking van de processen in de praktijk is onderzocht door direct betrokken functionarissen te bevragen. Per eenheid spreekt de Inspectie VenJ met de volgende respondenten:

- politieambtenaren (agenten noodhulp, hulpofficier van justitie, vreemdelingenpolitie, (eenheids-)leiding arrestantenzorg);
- ingeslotenen;
- arrestantenverzorgers;
- medische dienstverlener(s);
- (piket-)advocaten;
- eventueel ouders/voogd en de klachtencommissie.
- commissie van toezicht arrestantenzorg (CTA);

De Inspectie VenJ heeft het bezoek aan het hoofdbureau Den Bosch van te voren aangekondigd bij de eenheidsleiding zodat de politie voldoende functionarissen kon vrijmaken voor interviews. De andere locaties zijn onaangekondigd bezocht. Tijdens het bezoek heeft de Inspectie VenJ ook documenten en elektronische registraties bekeken. Via observaties heeft de Inspectie VenJ ook een indruk van de voorzieningen, de werkwijzen en procedures gekregen. Bij de processtappen aanhouding en transport baseert de Inspectie VenJ zich op gesprekken met de ingeslotenen, politieambtenaren en arrestantenverzorgers.

1.6 Objectbeschrijving

De eenheid Oost Brabant bestaat uit drie districten met negen basisteams. De buitengrenzen van de districten vallen binnen de grenzen van de veiligheidsregio's.

De politie-eenheid Oost Brabant heeft de cellencomplexen Den Bosch en Eindhoven aangewezen voor overnachtingen van ingeslotenen (meestal na in verzekeringstelling). De kleinere bureaus hebben alleen nog ophoudkamers. Daar kunnen ingeslotenen niet overnachten.
De cellencomplexen hebben in totaal 83 cellen en de rechtbank 33 ophoudkamers.

Hieronder is een totaaloverzicht van deze locaties met het daarbij behorende aantal cellen inclusief ophoudkamers, isoleercellen etc. weergegeven. Daarnaast zijn er in de cellencomplexen luchtplaatsen aanwezig.

Overzicht cellen capaciteit Eenheid Oost Brabant	Cellencomplex Den Bosch	Cellencomplex Eindhoven	Rechtbank Den Bosch
Reguliere cel	26	46	
Ophoudcel/passantencel	5		27
Observatie cel	1	1	2
Isoleer cel		1	
Claustrofobie cel	1	1	
Familie cel/Sociale kamer			

Jongens/meisjes kamer			1
Groeps-ophoudcel	2		3

Kerncijfers
De huidige formatie arrestantenzorg van de eenheid Oost Brabant bedraagt 95,9 fte. In de toekomst wordt de formatie uitgebreid naar 108,4 fte. De arrestantenverzorgers verzorgen binnen de eenheid ook de transporten van de kleinere bureaus naar de cellencomplexen en de arrondissementale voorgeleidingen. Het aantal arrestanten fluctueert per jaar. In onderstaande tabel wordt het totaal aantal arrestanten en minderjarigen weergegeven.

Eenheid Oost Brabant	2012	2013
Arrestanten	12924	12290
Minderjarige arrestanten	1639	1193

1.7 Leeswijzer
Het rapport is opgebouwd aan de hand van de vijf processtappen, de personele en organisatorische aspecten bij arrestantenzorg gevolgd door een eindoordeel. Het volgende hoofdstuk gaat over de aanhouding (hoofdstuk 2), gevolgd door transport (hoofdstuk 3), insluiting (hoofdstuk 4), verblijf (hoofdstuk 5), einde insluiting en overdracht (hoofdstuk 6), personeel & organisatie (hoofdstuk 7), en eindoordeel (hoofdstuk 8)[6].

[6] Het oordeel en eventuele aanbevelingen per hoofdstuk en het eindoordeel volgen nadat de bevindingen in het verslag door de eenheid in de wederhoor zijn gecontroleerd op feitelijke onjuistheden.

2 Aanhouding

In dit hoofdstuk staat de aanhouding centraal. De Inspectie VenJ kijkt naar de veiligheid bij de aanhouding van zowel de ingeslotene als van de politie en naar de wijze waarop de arrestant wordt geïnformeerd. Voor een opsporingsambtenaar behoort het benemen van iemands vrijheid tot de dagelijkse gang van zaken. Aan de andere kant is dit voor degene die het betreft vaak een ingrijpende gebeurtenis. Het benemen van iemands vrijheid is een deel van de taak van de politie. Er kunnen verschillende redenen zijn om dit te doen. Dit kan zijn in verband met de handhaving van de openbare orde; met strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde; met hulpverlening en met het uitoefenen van toezicht bijvoorbeeld die in het kader van de Vreemdelingenwet.

2.1 Veiligheid en Informatie

Bij aanhouding dient de politie zorg te dragen voor de veiligheid van de arrestant, de veiligheid van de omgeving en voor de veiligheid van de politie zelf. Volgens de politie worden aanhoudingen, met name geplande aanhoudingen, in principe uitgevoerd door minimaal twee opgeleide medewerkers. Het is gebruikelijk dat de opsporingsambtenaar de arrestant informeert over de procedures die doorlopen gaan worden (overbrengen, intake, fouillering) tot het moment van insluiting. Wie de aanhouding verricht en met welke reden is geregeld in landelijke wet- en regelgeving. In de opleiding wordt aandacht besteed aan de bejegening van verdachten en derden.

Veiligheidsfouillering
Artikel 7 lid 3 Politiewet geeft aan dat de ambtenaar van politie bevoegd is 'tot het onderzoek aan de kleding van personen bij de uitoefening van een hem wettelijk toegekende bevoegdheid of bij een handeling ter uitvoering van de politietaak, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid of die van de ambtenaar zelf of van derden, en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar.'

De opsporingsambtenaren werken in de eenheid Oost-Brabant in duo's. Afhankelijk van de situatie voeren zij een veiligheidsfouillering uit. Zij melden dit bij de aanhouding aan de verdachte. In de meeste gevallen verloopt dit goed. Volgens de geïnterviewde opsporingsambtenaren is de veiligheidsfouillering geen standaardprocedure, maar wordt deze afhankelijk van de situatie en omstandigheden uitgevoerd. Zij geven aan door ervaring goed in staat te zijn deze inschatting te kunnen maken.

Voorts geven de agenten aan dat zij de veiligheidsfouillering met rubberen handschoenen of dikke winterhandschoenen verrichten. De rubberen handschoenen bieden naar hun mening onvoldoende bescherming bij de fouillering van zakken, tassen etc. van verdachten. Het risico dat zij lopen om zich te verwonden of besmet te raken door bijvoorbeeld een vervuilde naald achten zij vrij groot. De speciale steek/snijwerende handschoenen die de politie beschikbaar heeft krijgen zij niet vanwege de daaraan verbonden kosten. Zij dienen deze uit eigen middelen aan te schaffen.

Als de verdachte zich tijdens de aanhouding verzet of als deze gewelddadig is, wordt hij geboeid. De opsporingsambtenaren informeren de meldkamer hierover en vragen om assistentie van collega's. Het gebruik van geweld wordt aan de OvD gemeld en de reden van het gebruik wordt geregistreerd.

Informatie
De opsporingsambtenaren delen bij de aanhouding de reden van de aanhouding aan de verdachte mee en wijzen deze op zijn/haar rechten en plichten. Hierna gaan zij naar het politiebureau of cellencomplex. In de meeste gevallen werken verdachten met de aanhouding mee en is er goede communicatie mogelijk. In de weekenden echter, en met name tijdens de horecadiensten, is dit niet altijd het geval. Volgens de opsporingsambtenaren werken geïntoxiceerden vaak niet mee, zijn zij moeilijk(er) in bedwang te houden en is communicatie haast onmogelijk.

De frontdesk van de arrestantenverzorgers in Den Bosch luistert in de middag en in de avond mee met de portofoon, waardoor zij vooraf op de hoogte zijn van de komst van een verdachte. Ook bijzonderheden over de aangehouden persoon zoals agressie, dronkenschap of psychische problemen krijgen zij op deze wijze mee. De geïnterviewde opsporingsambtenaren geven aan dat ze bij gewelddadige verdachten vooraf aan het cellencomplex doorgeven dat zij eraan komen. Bij aankomst worden zij dan opgewacht door de arrestantenverzorgers, die hen assisteren bij de insluitingsfouillering. De geïnterviewde opsporingsambtenaren geven aan dat de samenwerking met de arrestantenverzorgers goed gaat. De informatieoverdracht is goed, er zijn korte lijnen en men weet elkaar te vinden. Daar waar nodig worden opsporingsambtenaren ondersteund en bij piekmomenten helpen de arrestantenverzorgers bij het progissen.

De aanhoudende opsporingsambtenaar voert de gegevens en de bijzonderheden van de aanhouding in BVH en via de arrestantenmodule haalt de arrestantenverzorger de informatie binnen en muteert deze. Indien nodig wordt een arts gebeld. Bij aanhoudingen van personen met psychische problemen geven de geïnterviewde opsporingsambtenaren aan dat de GGZ de eerste beoordeling vaak aan hen overlaat. Naar hun mening kunnen zij een eerste inschatting maken, maar voor een goede beoordeling dient de GGZ zelf ter plaatse te komen. Deze expertise hebben opsporingsambtenaren niet en zij willen ook de verantwoordelijkheid hiervoor niet nemen.

2.2 Bejegening

De Inspectie VenJ heeft met een aantal ingeslotenen gesproken over hun aanhouding. De meeste gaven aan dat de aanhouding goed was verlopen. Eén ingeslotene gaf aan dat er bij zijn aanhouding thuis geweld is gebruikt. De arrestantenverzorger geeft aan dat de ingeslotene zich heeft verzet tegen zijn aanhouding.

De Inspectie Jeugdzorg heeft een aantal minderjarigen gesproken en zij geven in het gesprek aan dat zij tevreden zijn over de manier waarop zij zijn aangesproken door de aanhoudende opsporingsambtenaren. Hun aanhouding is rustig verlopen, beide geïnterviewde minderjarigen zijn daarbij niet geboeid geweest. Een van hen werd van school opgehaald. Beide opsporingsambtenaren waren op dat moment in burger gekleed en de minderjarige is door de directeur uit de klas gehaald. Hij werd vervoerd in een burgerauto. De politie heeft verschillende extra voorzorgsmaatregelen genomen om stigmatisering te voorkomen. De beleidsmedewerker jeugd geeft aan dat verbalisanten over het algemeen nog onvoldoende getraind zijn in het omgaan met minderjarigen. Hij zou graag zien dat hier binnen de initiële opleiding voor (hoofd)agenten meer aandacht voor komt.

2.3 Oordeel

Beide Inspecties zijn van oordeel dat de aanhoudingen in het merendeel van de gevallen goed verlopen. De veiligheidsfouillering op straat voert de politie uit indien daar aanleiding toe is. Een aandachtspunt hierbij is dat de veiligheidsfouillering

wordt uitgevoerd met rubberen handschoenen die opsporingsambtenaren onvoldoende bescherming biedt. Speciale steek/snijwerende handschoenen kunnen deel uitmaken van de uitrusting van agenten maar worden niet standaard verstrekt. Het gebruik van geweld wordt gemeld aan de HOvJ. De samenwerking en informatieoverdracht tussen opsporingsambtenaren en arrestantenverzorgers verloopt goed.

Aanbeveling

- Overweeg de mogelijkheid om agenten in de standaarduitrusting van steek/snijwerende handschoenen te voorzien.

3 Transport

De voertuigen waar arrestanten in worden vervoerd dienen veilig te zijn en te voldoen aan de voorschriften. Het transport dient te worden uitgevoerd door opgeleid personeel dat zorg draagt voor het op een veilige en humane wijze vervoeren van de arrestanten.

3.1 Geschiktheid voertuig en transporttijden

Geschiktheid voertuig
De opsporingsambtenaren waarmee de Inspectie VenJ heeft gesproken geven aan dat het voertuig voldoet als bijvoorbeeld getuigen of minderjarigen worden vervoerd. Bij het vervoeren van agressieve verdachten of personen met psychische problemen voelen zij zich niet voldoende beschermd en vinden zij het wenselijk als het voertuig voorzien wordt van een uitschuifbare afscheiding tussen de voor- en achterbank. Tijdens het vervoer van een arrestant neemt een van de opsporingsambtenaren plaats achter de bestuurder en zit deze naast de verdachte.

Transportroute
In de eenheid Oost-Brabant wordt het transport verzorgd door zowel DV&O als door de arrestantenverzorgers zelf. De arrestantenverzorgers verzorgen in de avonduren en vroege nacht het transport van de bureaus naar de cellencomplexen en van de cellencomplexen naar de rechtbank Den Bosch. DV&O verzorgt het transport vanuit de PI naar de rechtbank en buiten het arrondissement bijvoorbeeld van een cellencomplex naar een PI. Minderjarigen van buiten de regio worden vervoerd door DV&O. De geïnterviewde minderjarigen zijn na aanhouding direct naar het cellencomplex gebracht.

De arrestantenverzorgers die de Inspectie VenJ gesproken heeft geven aan dat de samenwerking met DV&O goed verloopt. DV&O probeert de ingeslotenen bijtijds op te halen, zodat deze voor de nacht het cellencomplex verlaten.

Bij grote evenementen zijn de arrestantenverzorgers uit Den Bosch op de locatie aanwezig met een arrestantenbus. Hierdoor kunnen arrestanten eerder en sneller vervoerd worden naar politiebureaus en/of cellencomplex.

V*eiligheid en bejegening*
De opsporingsambtenaren geven aan dat ze zich over het algemeen voldoende veilig voelen tijdens het vervoer. Zoals hierboven besproken zou een uitschuifbare afscheiding de veiligheid verhogen. De arrestantenverzorgers die het regionale transport verzorgen, zijn bewapend.

Ingeslotenen die de Inspectie VenJ gesproken heeft, geven aan dat het transport goed is verlopen. Verder geven zij aan dat ze tijdens het transport correct zijn behandeld.

3.2 Oordeel

Het transport van arrestanten is voor zover door de beide Inspecties onderzocht in orde. Arrestanten vinden dat ze correct behandeld worden en de opsporingsambtenaren voelen zich over het algemeen voldoende veilig. Wel constateert de Inspectie VenJ dat aan het transport van lastige verdachten in een standaard politievoertuig risico’s kleven, omdat er geen afscheiding is die

opsporingsambtenaren, wanneer nodig, bescherming biedt tegen eventuele agressie, bijt-, of spuugincidenten.

Aanbeveling

- Overweeg de mogelijkheid om bij de aanschaf van (nieuwe) politievoertuigen voor de noodhulp, deze uit te rusten met een zodanige afscheiding dat de veiligheid van agenten zoveel mogelijk wordt gewaarborgd.

4 Insluiting

Ingeslotenen op een politiebureau worden vaak verdacht van het plegen van een strafbaar feit. Daarnaast kunnen mensen ook om andere redenen worden ingesloten. Bijvoorbeeld voor het uitzitten van een vervangende hechtenis of in het kader van de hulpverlening of ter vaststelling van de identiteit. Alle ingeslotenen ondergaan bij de insluiting op het bureau dezelfde processtappen. Zij worden direct bij binnenkomst gefouilleerd. Meegebrachte spullen worden gecontroleerd, ingenomen, opgeslagen en/of inbeslaggenomen wanneer het verboden goederen betreft. Tevens wordt de identiteit van de betreffende persoon vastgesteld en worden zijn of haar gegevens verwerkt in BVH. Betrokkene wordt vervolgens naar een ophoudruimte gebracht. Daar verblijft hij of zij de eerste uren. Deze ruimte beschikt niet over een slaapgelegenheid. Als de arrestant wordt voorgeleid aan de HOvJ en in verzekering wordt gesteld, wordt hij overgebracht naar een reguliere politiecel op het cellencomplex. Die cel is geschikt voor dag- en nachtverblijf. Omdat de situatie zich kenmerkt door een grote mate van onzekerheid voor de betrokkenen is het belangrijk dat zij aan het begin van hun insluiting goed en op een begrijpelijke manier worden geïnformeerd over wat er staat te gebeuren, wat hun rechten zijn en hoe alles reilt en zeilt op een politiebureau.

4.1 Fouillering en persoonlijke eigendommen

Op het hoofdbureau/cellencomplex in Den Bosch wordt de insluitingsfouillering uitgevoerd door de aanhoudende opsporingsambtenaren, in aanwezigheid van de arrestantenverzorger. Bij vrouwelijke arrestanten worden vrouwelijke arrestantenverzorgers of opsporingsambtenaren opgeroepen om de fouillering uit te voeren. Ondanks het feit dat in de gang direct naast de "meldkamer" een camera is geïnstalleerd voor het registreren van de inname van goederen van ingeslotenen, wordt deze ruimte niet vaak gebruikt. De fouillering wordt meestal uitgevoerd in een reguliere cel of observatiecel cel, omdat het op de gang te druk is. De dagelijkse hectiek en het steeds binnenbrengen van zowel arrestanten, advocaten en anderen via deze gang maakt dat opsporingsambtenaren de voorkeur geven aan fouillering in één van de reguliere of observatiecellen.
De leiding van de arrestantenzorg in Den Bosch heeft een model ontwikkeld waarbij men analoog aan Eindhoven op korte termijn een zogenoemd "wasstraat" gaat inrichten aan de remisekant van het gebouw. Hierdoor kan de afhandeling van een arrestant (fouillering, inname goederen, Progis, invoering BVH, voorgeleiding en eventuele inverzekeringstelling) op een compacte wijze en in logische volgorde plaats kan vinden.

De persoonlijke eigendommen zoals medicatie, geld etc. worden na fouillering ingenomen. Ook risicovolle eigendommen zoals aanstekers worden ingenomen. Binnen de eenheid informeert men elkaar bovendien over risicovolle voorwerpen waarvoor extra alertheid is gewenst. Zo werd recent in de portefeuille van een arrestant in Eindhoven een op een creditcard gelijkend voorwerp aangetroffen dat in feite een steekwapen bleek te zijn. Foto's hiervan zijn direct binnen de eenheid verspreid.
Ingenomen eigendommen worden door de verbalisant in het bijzijn van de arrestant geregistreerd op het daartoe bestemde formulier. Verbalisant en arrestant tekenen hiervoor. Waardevolle spullen worden in een waardezak bewaard en opgeslagen in een daartoe bestemde locker voorzien van het nummer van de cel van de ingeslotene. Het innameformulier wordt eveneens in de locker bewaard.

In Eindhoven verloopt het hele proces van intake tot aan inverzekeringstelling in de "wasstraat" in de kelder van het hoofdbureau. Alle activiteiten in de kelder worden verricht door opsporingsambtenaren. Arrestantenzorg kan indien nodig hierbij ondersteunen. Direct bij binnenkomst bevinden zich de wapenkluisjes en twee oogdouches. Aansluitend komt betrokkene terecht in de fouilleringsruimte. In deze ruimte mogen de opsporingsambtenaren hun wapens nog dragen voor het geval zij problemen bij de fouillering verwachten. In de fouilleringsruimte is een metaaldetector en een handscanner aanwezig. De arrestantenverzorgers kunnen tijdens de fouillering meekijken via camera's. Er staat eveneens een camera gericht op de plaats waar de ingenomen goederen worden verzameld. Dit proces wordt opgenomen en de beelden worden ongeveer een maand bewaard.

De opsporingsambtenaren verrichten aansluitend de identiteitsvaststelling via Progis en betrokkene wordt ingevoerd in BVH. Na inverzekeringstelling wordt de arrestant overgedragen aan de arrestantenzorg en naar het cellencomplex op de 6e of 7e etage via de lift gebracht.

Op de rechtbank in Den Bosch worden arrestanten alleen gefouilleerd indien daar aanleiding voor is. Als een ingeslotene vanuit het cellencomplex in Den Bosch komt, wordt er niet gefouilleerd. Wel staat standaard de detectiepoort aan bij binnenkomst van de verdachte/ gedetineerden. Als een ingeslotene voor de zitting vanuit een PI komt is men alert maar fouilleert men niet standaard. Er wordt vooraf wel informatie ingewonnen bij de PI en bij twijfel fouilleert de arrestantenverzorger uit voorzorg.

4.2 Registratie en identiteitsvaststelling

Na de fouillering voeren de opsporingsambtenaren de Progis procedure uit en registreren zij de eerste gegevens in BVH. De verdachte wordt daarna overgedragen aan de arrestantenzorg.
Tijdens piekmomenten komt het voor dat de arrestantenverzorgers op het cellencomplex Den Bosch het "Progissen" overnemen van de aanhoudende verbalisanten. In het verleden hoorde dat bij hun takenpakket, sinds enige tijd ligt de verantwoordelijkheid voor de ID vaststelling bij de opsporingsambtenaren. De meeste arrestantenverzorgers zijn Progis-opgeleid. De opsporingsambtenaren geven in het gesprek aan dat ze ontevreden zijn over de werking van de Progis zuil. Het systeem is naar hun mening veel te traag en storingsgevoelig. Daarnaast zorgt het telkens opnieuw Progissen van veelplegers voor de nodige irritatie bij opsporingsambtenaren, het is naar hun mening een tijdrovende activiteit die telkens herhaald moet worden.
Ook de vreemdelingenpolitie(VP) draait Progis diensten in Den Bosch. De VP bezoekt de cellencomplexen om de identiteit van ingesloten vreemdelingen vast te stellen. Indien nodig neemt de vreemdelingenpolitie contact op met het consulaat van betrokkene. De vreemdelingenpolitie dient het digitale M118 formulier zo volledig mogelijk in te vullen. De geïnterviewde agent van de VP geeft aan dat de politieleiding actief stuurt op een goede registratie en volledigheid van gegevens.
De VP vermeldt voorts dat zij voor de eenheid Oost Brabant meedoet aan de landelijke pilot Mobiel effectiever op straat (Meos)[7]. De Meos applicatie kan al direct bij aanhouding van een verdachte worden gebruikt. Zo kan de identiteit van betrokkene ter plaatse worden vastgesteld (bijvoorbeeld via een vingerafdruk of een ID bewijs). Ook kan een procesverbaal al tijdens het vervoer worden ingevoerd. De eenheid Oost Brabant heeft 500 mobiele telefoons in bezit. Na de testfase die in

[7] De politie heeft in het kader van Meos 30.000 opsporingsambtenaren uitgerust met een smartphone als mobiele werkplek.

meerdere eenheden wordt uitgevoerd en een positieve evaluatie zal deze applicatie landelijk worden uitgerold.

Gedurende het verblijf worden in de arrestantenmodule van BVH alle bijzonderheden aangaande een ingeslotene bijgehouden. Dat betreft bijvoorbeeld het bezoek van de advocaat, van ouders, de verstrekking van maaltijden of medicatie, het bezoek van de arts etc. Tevens is in de frontdesk van de arrestantenverzorgers in Den Bosch een groot whiteboard geplaatst met basisinformatie en bijzonderheden over de ingeslotenen.

Op het cellencomplex in Eindhoven (evenals in Den Bosch) zijn alle arrestantenverzorgers bevoegd voor het afnemen van foto-dacty. Daarnaast is een aantal arrestantenverzorgers in Progis getraind, ter ondersteuning van de opsporing. Het is de bedoeling dat in de toekomst alle arrestantenverzorgers getraind zijn in de bediening van Progis. Het bureau Eindhoven heeft om de week een DNA spreekuur voor veroordeelden die niet van hun vrijheid zijn beroofd. Zij worden opgeroepen om DNA af te staan.
Op de bezochte basisteams in Helmond en Oss vindt de ID vaststelling plaats door de aanhoudende verbalisant(en) die tevens ook het "Progissen" uitvoeren. Bij overdracht van de verdachte aan het cellencomplex wordt de ID- staat meegegeven aan de transporteurs. In die situaties waar de ID vaststelling nog niet heeft plaatsgevonden, wordt het aanhoudende team verzocht deze alsnog op het cellencomplex uit te voeren.

4.3 Voorgeleiding en rechtmatigheid

Ingeslotenen worden na de insluitingsfouillering voorgeleid aan de hOvJ. In Eindhoven gebeurt dat beneden in de kelder (de zgn. wasstraat) en in Den Bosch bezoekt de HOvJ van dienst het cellencomplex. Op de kleinere bureaus is soms een HOvJ aanwezig die de voorgeleiding verricht, steeds vaker (bijvoorbeeld in Oss) vindt televoorgeleiding plaats.

Volgens de geïnterviewde hOvJ vindt de voorgeleiding plaats direct na de fouillering en de inname van goederen. De hOvJ vertelt de verdachte de reden van aanhouding en wijst deze op zijn/haar rechten en plichten. Daarnaast toetst de HOvJ de rechtmatigheid van de insluiting en checkt daarbij alle processtappen. Hij checkt tevens of betrokkene wenst dat het thuisfront gewaarschuwd moet worden. Als dat zo is gebeurt dit ook altijd.
De HOvJ wordt tevens geïnformeerd over het gebruik van geweld bij de aanhouding. In geval van geweldstoepassing wikkelt de officier van dienst dat verder intern af. Als de HOvJ oordeelt dat de aanhouding niet rechtmatig is, mag de aangehoudene naar huis.

De geïnterviewde raadsman geeft aan dat hij verdachten altijd op hun rechten en plichten wijst ook al weet hij dat dit ook door de HOvJ is gedaan. De geïnterviewde ingeslotenen geven aan dat zij al zijn voorgeleid bij de HOvJ.

De bewaking van de insluitingstermijnen verloopt via het registratiesysteem in BVH. Op de ZSM[8] tafel in Eindhoven wordt meegekeken en worden de termijnen bewaakt via een groot digitaal whiteboard. Eindhoven vervult een ' signaalfunctie' als termijnen dreigen te verlopen.

---

[8] De afdoening van strafbare feiten op een Zo Snel Samen Slim Samenlevingsgericht en Selectief mogelijke manier.

Voor ingesloten vreemdelingen is een eigen HOvJ in dienst. Deze bewaakt het proces van de vreemdelingenpolitie. Hij hoort betrokkene en beslist of de vreemdeling in vreemdelingenbewaring gaat.

De Raad voor de Kinderbescherming wordt van een inverzekeringstelling van minderjarigen automatisch op de hoogte gebracht. Hierdoor komt het niet meer voor dat minderjarigen gemist worden. In het gesprek met de Inspectie Jeugdzorg geeft de beleidsmedewerker aan dat in een enkel geval het voorkomt dat de Raad geen vroeghulp heeft uitgevoerd. De geïnterviewde minderjarige die de Inspectie Jeugdzorg heeft gesproken was ten tijde van het bezoek (nog) niet in verzekering gesteld waardoor de Raad nog niet was ingeseind. De politie kijkt in Oost Brabant ook naar alternatieven voor de vrijheidsbeneming, met name bij minderjarigen. Zo komt inverzekeringstelling van minderjarigen aan huis voor. Deze manier van in verzekering stellen brengt risico's voor het onderzoek met zich mee en is om die reden gecompliceerd. In het gesprek met de beleidsmedewerker jeugd geeft deze aan dat hij voortdurend aandacht vraagt voor de mogelijkheid van inverzekeringstelling thuis, echter hij heeft tussen 2012 en 2013 (nog) geen daling gezien van het aantal inverzekeringstellingen van minderjarigen.

4.4 Bejegening

De Inspectie verwacht dat de omgang met ingeslotenen respectvol en met een zekere mate van begrip voor ieders persoonlijke situatie plaatsvindt.

De arrestantenverzorgers maken qua bejegening geen onderscheid in bijzondere groepen. Alle geïnterviewde ingeslotenen geven aan dat ze humaan en correct worden behandeld. De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat zij verantwoordelijk zijn voor de zorg en ingeslotenen behandelen zoals zij zelf behandeld willen worden. De arrestantenverzorgers weten vaak niet van welk delict iemand verdacht wordt. Ook in de bejegening speelt dit naar hun mening geen rol.

Voor minderjarigen wordt na insluiting direct contact gelegd met de ouders of voogd. Bij beide geïnterviewde minderjarigen waren de ouders al op de hoogte gesteld van de aanhouding. Voorafgaand aan het zakelijk verhoor van een minderjarige vindt er een sociaal verhoor plaats waarin aandacht wordt besteed aan school, thuissituatie, vrienden etc. Een van de gesproken minderjarigen bevestigde dit ook in het gesprek met de Inspectie Jeugdzorg.
De verzorging en bejegening van vreemdelingen verschilt niet van die van andere ingeslotenen. Vreemdelingen worden maximaal drie dagen ingesloten in het cellencomplex. Daarna worden zij overgeplaatst naar een detentiecentrum.
In het gesprek met de commissie van toezicht arrestantenzorg wordt aangegeven dat de commissie weinig signalen krijgt over de bejegening van arrestanten.

4.5 Informatie huisregels en rechten

Iemand die van zijn vrijheid wordt beroofd en wordt ingesloten, heeft het recht geïnformeerd te worden over de regels die op het bureau (of de plek van insluiting) gelden en over de totale gang van zaken aldaar.

De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat de huisregels op cel worden gelegd en door hen mondeling worden toegelicht. Tijdens het inspectiebezoek heeft de Inspectie VenJ echter waargenomen dat de huisregels niet op elke cel lagen. Deze waarneming is ten tijde van het bezoek ook aan de arrestantenverzorging meegedeeld, waarna direct actie is ondernomen.
De Inspectie Jeugdzorg constateert dat minderjarigen geen aparte, kindgerichte versie van de huisregels krijgen. Sommige arrestantenverzorgers leggen de dagstructuur mondeling beknopt uit aan de minderjarigen, maar hebben daarbij

geen aandacht voor de bijzondere rechten van minderjarigen. Bovendien kloppen sommige regels naar de mening van de Inspectie Jeugdzorg inhoudelijk niet. Zo staat er dat er tijdens het luchten gerookt mag worden, terwijl dat voor minderjarigen niet geldt. Ook staat er dat er niet getelefoneerd mag worden, terwijl minderjarigen wel naar hun ouders mogen bellen. Er wordt in de regels niet gewezen op het recht op het indienen van een klacht. De regels wijzen evenmin op de mogelijkheid een bezoek of gesprek met de Raad voor de Kinderbescherming of op het feit dat zij studiemateriaal op cel mogen hebben.
Vreemdelingen krijgen in de cellencomplexen de huisregels zoveel mogelijk in hun eigen taal verstrekt.

4.6 Toegang tot advocaat

Op basis van de Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoor heeft een verdachte recht op het consulteren van een advocaat voor aanvang van zijn verhoor (consultatiebijstand).
De raadsman met wie de IVenJ sprak is tevreden over de manier waarop de arrestantenverzorgers de ingeslotenen informeren over hun recht op bijstand van een advocaat. Het duurt tegenwoordig wel iets langer voordat de raadsman piketmeldingen doorkrijgt. De raadsman belt na ontvangst van de melding, of hij op het cellencomplex terecht kan voor het bezoek aan zijn cliënt. In de meeste gevallen is er voldoende plaats in de spreekruimtes. Als er geen plaats is, wil de advocaat nog wel eens op cel met zijn cliënt spreken, tenminste als de aard van de zaak en de cliënt dat vanuit veiligheidsperspectief toelaten. De raadsman heeft vrij contact met zijn cliënt(en), er wordt naar zijn mening niet meegeluisterd.
Als een arrestant van een ander bureau naar het cellencomplex moet komen wordt de raadsman gebeld als betrokkene is gearriveerd. De tolkentelefoon wordt indien nodig snel ingeschakeld. De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan, dat het contact met de advocaat altijd plaatsvindt. Zij zorgen ervoor dat er meestal direct een verhoorkamer wordt gereserveerd. Beide geïnterviewde minderjarigen hebben een gesprek met hun advocaat gehad. De moeder van een van hen was bij het politieverhoor aanwezig.

4.7 Informeren thuisfront en overigen

Minderjarigen worden door de politie zo snel mogelijk in contact gebracht met een advocaat en /of de ouders. De raadsman geeft aan dat de ouders van minderjarigen wanneer hij contact met ze opneemt meestal al geïnformeerd zijn over de aanhouding van hun minderjarige kind door de verbalisant. Zelf doet hij dit altijd standaard. Ook andere collega’s nemen, voor zover hij weet, standaard contact op met de ouders van minderjarigen. De raadsman heeft ook de indruk dat minderjarigen waar mogelijk zo snel mogelijk naar huis worden gestuurd.
Ook het thuisfront van meerderjarigen wordt indien betrokkene dat wenst altijd door de politie geïnformeerd. Meestal neemt ook de advocaat contact op met het thuisfront. Vooraf raadpleegt hij in het kader van het opsporingsbelang hiervoor altijd de recherche.

4.8 Oordeel

De Inspecties oordelen wisselend over de insluitingsfase. De voorgeleiding gebeurt op beide cellencomplexen snel en volledig. Bij de bewaking van de insluitingstermijnen vervult de ZSM tafel in Eindhoven een actieve rol voor de hele eenheid. Ouders van minderjarigen worden direct van de aanhouding op de hoogte gesteld. Ook bij meerderjarigen wordt indien betrokkene dat wenst het thuisfront geïnformeerd. Huisregels zijn tijdens het inspectiebezoek niet standaard aangetroffen op cel. Bovendien bevatten de aanwezige huisregels niet alle rechten en plichten van minderjarigen. De Inspecties oordelen dat er voortdurende aandacht

moet zijn voor het juist en volledig informeren van ingeslotenen over hun situatie op het cellencomplex. De toegang tot de advocatuur verloopt soepel.

Aanbevelingen

- Voorzie elke cel standaard van een set huisregels en stel voor minderjarigen huisregels op in een begrijpelijke taal.

5 Verblijf

In dit hoofdstuk beschrijft de Inspectie VenJ onderwerpen die in meer algemene zin van toepassing zijn op het verblijf in een politiebureau, een cellencomplex of een andere ophoudlocatie. Het betreft dan zaken als de uitrusting van de verblijfsruimtes, het aldaar gevoerde dagprogramma, de verzorging, de veiligheid en de manier waarop een ingeslotene bejegend wordt. Deze onderwerpen zijn cruciaal in de beoordeling van de onderzoeksvraag hoe de nationale politie zorg draagt voor het waarborgen van de rechtspositie, de veiligheid en de humane bejegening van onder haar verantwoordelijkheid ingesloten personen. De Inspectie VenJ belicht in dit hoofdstuk ook de toegang tot zorg.

5.1 Bejegening en bijzondere groepen

De Inspectie VenJ heeft tijdens haar bezoek met verschillende ingeslotenen gesproken. Zij geven in het gesprek aan dat zij vriendelijk en met respect worden behandeld. Zowel de geïnterviewde arts als de raadsman geven in het gesprek aan dat zij geen negatieve signalen ontvangen over de wijze waarop arrestantenverzorgers met ingeslotenen omgaan. De raadsman die al 13 jaar het cellencomplex in Den Bosch bezoekt geeft aan dat arrestantenverzorgers met respect met zijn cliënten omgaan. De advocaat geeft aan dat zijn collega's (ook uit de regio Eindhoven) bevestigen dit beeld. De arts geeft in het gesprek aan dat hij bij zijn bezoeken aan het cellencomplex in Den Bosch regelmatig meemaakt dat het geduld van de arrestantenverzorgers danig op de proef wordt gesteld, desondanks maakt hij weinig incidenten mee. Naar zijn mening heerst er op het complex een goede sfeer en corrigeren medewerkers elkaar. De arrestantenverzorgers op de rechtbank in Den Bosch geven aan dat zij zich bewust zijn van het feit dat de verdachte vaak gespannen is voor en na afloop van de zitting. Zij proberen zo veel mogelijk de rust te bewaren om eventuele confrontaties te vermijden.

De arrestantenverzorgers geven aan dat zij verantwoordelijk zijn voor de zorg van de ingeslotenen en hen bejegenen zoals zij zelf behandeld willen worden. Zij weten vaak niet van welk delict de ingeslotene wordt verdacht en in de bejegening speelt dit naar hun mening ook geen rol.

Bijzondere groepen en minderjarigen

In de bejegening en verzorging van bijzondere groepen maken de arrestantenverzorgers geen onderscheid, behalve bij minderjarigen. Uit het gesprek met arrestantenverzorgers blijkt dat zij niet specifiek getraind worden in de bejegening van bijzondere groepen. Voor minderjarigen zijn regels opgesteld, maar als het gaat om andere groepen zoals het omgaan met bijvoorbeeld personen met gedragsproblemen zoals autisme, drugsverslaafden etc. handelen zij intuïtief. Zij zouden hier graag wat extra training in willen krijgen. Vreemdelingen hebben meer vrijheden, zo mag betrokkene altijd met het thuisfront bellen, echter ook zij dienen zich te houden aan het huishoudelijk reglement van het cellencomplex.

Ten aanzien van de bejegening van minderjarigen constateert de Inspectie Jeugdzorg het volgende:

De arrestantenverzorgers krijgen geen extra training of cursus voor de bejegening van de minderjarigen. De leiding geeft aan dat zij tijdens de basisopleiding getraind zijn in de bejegening van ingeslotenen en dat er volgens hem weinig verschil zit tussen de bejegening van een volwassene of een minderjarige. De beleidsmedewerker jeugd geeft in het gesprek met de Inspectie Jeugdzorg ook aan

dat de arrestantenverzorgers onvoldoende getraind zijn om uitvoering te geven aan de speciale taak. Tijdens iedere dienst wordt er wel een arrestantenverzorger aangewezen die extra aandacht geeft aan de ingesloten minderjarigen. Dit komt overeen met het landelijke beleid en houdt in dat een verzorger de taak heeft om extra zorg te bieden aan alle ingesloten minderjarigen.

De zorgmeldingen worden, na controle op kwaliteit en volledigheid door de jeugdagent of jeugdbrigadier, sinds 1 januari 2015 naar Veilig Thuis[9] gestuurd.

5.2 Verblijfsruimte

De Inspectie VenJ bezocht voor het onderzoek in de eenheid Oost Brabant de volgende locaties:

<u>Hoofdbureau/cellencomplex Den Bosch</u>
Het cellencomplex Den Bosch heeft in totaal 32 cellen waarvan twee observatiecellen, en een meerpersoonscel. Deze laatste wordt vaak gebruikt als advocatenkamer of familiekamer. In de gangen van het cellencomplex bevinden zich camera's die door de arrestantendesk worden bekeken. In de gang waar soms de insluitingsfouillering plaatsvindt is een camera geplaatst die de fouillering en de inname van persoonlijke eigendommen van ingeslotenen vastlegt. Alle cellen zijn voorzien van een intercom die in verbinding staat met de arrestantendesk. In februari wordt in het cellencomplex gestart met de verbouwing. Er komt een "wasstraat" conform het model in het cellencomplex Eindhoven.

<u>Hoofdbureau/cellencomplex Eindhoven</u>
Het cellencomplex heeft in totaal 48 cellen waarvan vijf ophoudkamers in de kelder. De cellen zijn verdeeld over de 6e en 7e verdieping. Van de vijf ophoudkamers zijn er twee bestemd voor groepen. Een cel noemt men een softcel met zachte wanden en vloerverwarming. Op de verdieping zijn twee claustrofobiecellen aanwezig die een extra raam in de deur hebben. Verder zijn er twee observatiecellen, die ook gebruikt kunnen worden als claustrofobie cel. De observatiecellen hebben bovendien een zeef op de gang, voor het geval bolletjesslikkers zijn ingesloten. Op de 5e verdieping zijn de verhoorkamers die door de recherche wordt gebruikt. In de kelder bevindt zicht zogenoemd 'wasstraat' (zie hoofdstuk 4).
In deze ruimte mogen de opsporingsambtenaren hun wapens nog dragen voor het geval zij problemen bij de fouillering verwachten. Dit wordt aangegeven door middel van kleuren op de vloer. In de fouilleerruimte zijn een metaaldetector en handscanner aanwezig. Tevens bevindt zich in de kelder ook ZSM[10]. De cellen zijn schoon en de inrichting wordt goed onderhouden. Huisregels bevinden zich op de cellen evenals een set lakens en dekens. De frontdesk wordt altijd door twee arrestantenverzorgers bemand. Het transport van verdachten naar de verdiepingen vindt via een (relatief kleine) lift plaats die door iedereen wordt gebruikt. Het gevolg hiervan is dat dit voor veel vertraging, ongemak en onveilige situaties zorgt. Regelmatig wijkt men uit naar het trappenhuis. Het verouderde pand biedt echter op dit punt weinig tot geen alternatieven.

<u>Bureau Helmond</u>
Het bureau Helmond heeft in totaal acht ophoudkamers. Arrestanten die langer dan 6 uur worden opgehouden worden overgebracht naar het cellencomplex in Eindhoven. De verblijfruimtes zien er schoon en goed onderhouden uit. Tijdens het onaangekondigd bezoek van de Inspectie VenJ trof zij geen ingeslotenen aan.

[9] Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en Kindermishandeling.
[10] De afdoening van strafbare feiten op een Zo Spoedig, Selectief, Slim, Samen en Simpel Mogelijke manier

Bureau Oss
Het bureau Oss heeft twee grote ophoudkamers voor de 6- uurs insluitingen. Op de boven verdieping zijn nog vier afgekeurde cellen die in incidentele gevallen als ophoudkamer worden gebruikt. Arrestanten die langer dan 6 uur moeten verblijven worden naar het cellencomplex in Den Bosch vervoerd. Ten tijde van het Inspectiebezoek verbleven er geen ingeslotenen.

Rechtbank / Gerechtshof Den Bosch
De rechtbank heeft in totaal 34 cellen waarvan twee observatiecellen en drie verzamelcellen, waar meerdere personen in kunnen zitten voor een zo kort mogelijke tijd. De cellengang bestaat uit een lange gang met in het midden de coördinatieruimte waar vandaan de arrestantenverzorgers de cellengang kunnen overzien. Er is buiten de cellengang een extra kamer gecreëerd voor minderjarigen en kwetsbare groepen die voor een civiele zaak op zitting moeten verschijnen. Deze is voorzien van camera en intercom. Tevens is in de ruimte lectuur aanwezig en een televisie achter glas die de minderjarigen zelf kunnen bedienen. De huisregels zijn op het raam bevestigd. De advocaat kan zijn cliënt voor de zitting in deze ruimte spreken. Rekening houdend met het geslacht van minderjarigen kunnen meerdere minderjarigen in deze kamer worden geplaatst. De leidinggevende en de coördinator van dienst in de coördinatieruimte hebben dagelijks een lijst van verdachten die op zitting moeten verschijnen (met eventuele bijzonderheden) en houden op deze manier alle verplaatsingen bij.

5.3 Verblijfsregime en persoonlijke verzorging

Arrestanten krijgen op de cellencomplexen tweemaal daags een broodmaaltijd en één warme maaltijd. Buiten de dagelijkse verstrekking kan een ingeslotene die later binnenkomt op verzoek een maaltijd krijgen. De arrestantenverzorgers geven in het gesprek met de Inspectie VenJ aan dat zij flexibel omgaan met de verstrekking van maaltijden. Dit geldt eveneens voor het luchten. De geïnterviewde ingeslotenen gaven aan dat een extra moment veelal persoonsafhankelijk was. Op iedere cel ligt een lakenset en dagelijks worden toiletartikelen verstrekt. Het cellencomplex Den Bosch biedt ingeslotenen de mogelijkheid om zich dagelijks te wassen, douchen kan slechts als het minder hectisch is. Op de rechtbank in Den Bosch is een beperkte voorraad maaltijden aanwezig. Op verzoek van de ingeslotene krijgt deze een maaltijd. Bij een tekort is de mogelijkheid aanwezig om deze uit de kantine van de rechtbank te halen. Ook worden koffie en thee op deze locaties regelmatig verstrekt.

5.4 Controle – veiligheid – geweldsmiddelen

Indien agenten bij de aanhouding geweld hebben toegepast registeren zij dit in BVH en wordt de OvD geïnformeerd. Zij krijgen via hun leidinggevende een terugkoppeling over het verdere verloop. Met betrekking tot hun veiligheid bij de uitvoering van de insluitingsfouillering, geven de geïnterviewde opsporingsambtenaren aan dat de fouillering met rubber handschoenen wordt verricht.

Op alle bezochte locaties zijn de gangen voorzien van camera’s. De meldkamer van de arrestantenzorg bekijkt de beelden via beeldschermen. Ook zijn op alle locaties wapenkluizen aanwezig, zodat opsporingsambtenaren hun wapens kunnen afleggen alvorens zij de cellengangen betreden.

Uit de gesprekken blijkt dat het personeel op de bezochte locaties er op gericht is om de-escalerend op te treden waarmee geweld tot een minimum beperkt kan worden. Mocht het nodig zijn dan wordt later (onderling) evaluatief gesproken over het toegepaste geweld. Het gebeurt nu steeds meer dat collega’s elkaar aanspreken

op het gedrag bij bejegening van een arrestant. Zij geven aan dat zij geen geweldsmiddelen gebruiken.

5.5 Contact buitenwereld

Zoals eerder beschreven in hoofdstuk 4 mogen minderjarigen tijdens hun insluiting altijd bezoek ontvangen van hun advocaat of ouders. Bij meerderjarigen is slechts het contact met de advocaat mogelijk. In het gesprek met de vreemdelingen politie geeft deze aan dat vreemdelingen ten alle tijde contact mogen opnemen en onderhouden met het thuisfront.

5.6 Toegang tot zorg

De opsporingsambtenaren voeren de gegevens en de bijzonderheden van een arrestant in BVH. Indien nodig en op vraag van de ingeslotene wordt een arts gebeld. De arts die het cellencomplex in Den Bosch vrij frequent bezoekt, geeft aan dat hij eerder te vaak dan te weinig wordt ingeschakeld door de arrestantenverzorgers. Naar zijn mening zou dit minder vaak mogen, echter hij beseft ook wel dat de arrestantenverzorgers alle risico's willen uitsluiten. Men is uiterst voorzichtig en wat hem betreft zou men wat kritischer mogen zijn als gaat om de noodzaak tot het consulteren van de arts. Uit zijn telefonische gesprekken met de arrestantenverzorgers blijkt hem steeds weer dat de arrestantenverzorgers op basis van de informatie van de ingeslotene een goed beeld hebben van diens toestand. Op basis van deze informatie maakt de arts de afweging of hij naar het complex moet gaan of de melding met een telefonische instructie kan afdoen. In het laatste geval legt hij de opdracht aan de arrestantenverzorgers ook schriftelijk vast. Een door de arts voorgeschreven recept wordt door de arrestantenzorg gefaxt naar de dienstdoende apotheek en de medicatie wordt door de arrestantenzorg opgehaald. In de arrestantenmodule zijn de bijzonderheden van de ingeslotene te achterhalen. Dit betreft het bezoek van de advocaat, ouders, verstrekking maaltijden, bezoek arts, verstrekking medicatie etc. Tevens is in de frontdesk van de arrestantenverzorgers een whiteboard geplaatst met basisinformatie over ingeslotenen, waaronder het signaal dat er medische bijzonderheden zijn. De arts heeft een speciaal ingerichte kamer. Hij heeft geen vast spreekuur, er wordt zoveel mogelijk geprobeerd om problemen te clusteren en dan eenmalig het bezoek af te leggen.

De cellencomplexen in Eindhoven en Den Bosch hebben een speciaal ingerichte kamer voor de arts. Hier worden ook de medicijnen zoals paracetamol, diazepam etc bewaard. De arrestantenverzorgers hebben toegang tot deze medicatie. In opslag wordt een beperkte hoeveelheid bewaard. Methadon is opgeslagen in een aparte kleine kluis.
Een punt van aandacht hierbij is het zorgvuldig bijhouden van de werkvoorraad en de afgifte hiervan. Dit vindt naar de mening van de Inspectie nog niet plaats. De arts houdt dagelijks rond 16.00 uur spreekuur. Bij calamiteiten of twijfel bellen arrestantenverzorgers altijd een arts.

Bij de rechtbank liggen medicijnen van verdachten die op zitting komen op het bureau in de coördinatieruimte. De coördinator houdt in de gaten dat de ingeslotene op tijd zijn medicatie krijgt toegediend en dat de medicatie ook wordt meegegeven aan de transporteur. Volgens de coördinator liggen er op sommige dagen stapels medicijnen en men moet dan extra alert te zijn.

De medicatie die de arrestant voorgeschreven heeft gekregen, wordt op de cellencomplexen door de arrestantenverzorgers op persoon herleidbaar celnummer bewaard en verstrekt. In de gesprekken met arrestantenverzorgers blijkt dat de

verstrekking persoonsafhankelijk is. De een drukt zelf de medicatie uit en overhandigt die aan de ingeslotene. De ander toont de medicatie aan ingeslotene en laat deze de medicatie zelf uitdrukken. Op de vraag van de Inspectie VenJ, wie verantwoordelijk is bij een foutieve verstrekking, geven betrokkenen aan dat hun directe leidinggevende hiervoor verantwoordelijk is. Het is nog de vraag of de direct leidinggevende zich hiervan bewust is. Het vastgestelde beleid is voor de Inspectie VenJ onduidelijk[11]. De arts is desgevraagd van mening dat de verantwoordelijkheid als het gaat om de medicatieverstrekking niet bij de arrestantenverzorgers moet liggen. De arts is samen met de teamchef arrestantenzorg momenteel zoekend naar een oplossing voor dit probleem. Bij overplaatsing van de arrestant naar een PI wordt de arts regelmatig gebeld (vaak door de medische dienst van de PI). Het secretariaat van de GGD scant vervolgens het patiëntendossier en faxt dit naar de PI. Naar de mening van de geïnterviewde arts wordt alles goed geregistreerd en is de informatie herleidbaar. De meeste verzoeken krijgt hij van de PI in Grave en incidenteel uit andere regio's.

Bij de insluiting van minderjarigen geeft de arts aan dat hij niet standaard maar alleen bij bijzonderheden wordt ingelicht. Dit is conform het nieuwe landelijk reglement arrestantenzorg 2014.

De arts meldt in het gesprek met de Inspectie VenJ dat de Crisisdienst in Oost Brabant zeer toegankelijk is. Rechtstreeks contact met deze dienst is gebruikelijk en naar zijn mening is er altijd plaats voor opname van cliënten met acute psychische problemen. Zo wordt voorkomen dat deze groep te lang (in een observatiecel) aan de zorg van de arrestantenverzorgers wordt overgelaten.

5.7 Beklag

Ingeslotenen kunnen een formele klacht indienen als zij bijvoorbeeld onheus zijn bejegend. De CTA krijgt van de eenheid een overzicht van ingediende/behandelde klachten en houdt de vinger aan de pols. In de praktijk, zo geven arrestantenverzorgers aan, is het aantal klachten vrij gering. In het gesprek met de commissieleden wordt dit beeld ook bevestigd. Zij krijgen weinig klachten binnen over de bejegening van arrestanten tijdens hun verblijf op de cellen complexen. Uit de opgevraagde documentatie van de eenheid blijkt dat binnen de klachtenregistratie geen splitsing mogelijk is naar klachten specifiek gerelateerd aan arrestantenzorg, vervoer en/of het parket[12]. Volgens de politie is hier ook in de toekomst met de ingebruikname van nieuwe systemen geen sprake van.

Oordeel

De Inspectie VenJ is ten aanzien van het verblijf van ingeslotenen positief. De bejegening van ingeslotenen gebeurt over het algemeen op correcte wijze. De inrichting van de verblijfsruimte voldoet aan de formele eisen. De veiligheid voor zowel personeel, bezoekers en arrestanten is op het complex Eindhoven in het geding waar het transport via de lift en het trappenhuis betreft. Met name in het geval van bijvoorbeeld een brand of een andere calamiteit signaleert de Inspectie een groot risico. Het verouderde pand biedt echter weinig alternatieven. In het kader van trainingen BHV en bij ontruimingsoefeningen vraagt de Inspectie hiervoor

[11] In de wederhoor geeft de eenheid aan:' in de landelijke aanbesteding Medische zorg in cellencomplexen wordt het verstrekken van medicatie meegenomen. Eenduidigheid en duidelijkheid worden daarom op korte termijn verwacht.'

[12] De eenheid geeft in de wederhoor aan dat : 'de teamleiding altijd wordt geïnformeerd wanneer een klacht in behandeling wordt genomen. Ook de afhandeling wordt meegedeeld. Op deze manier kan de teamleiding sturen op de verbeterpunten die voortkomen uit de klacht'.

expliciet aandacht. De toegang tot de zorg is minder goed geregeld. Artsen worden veelvuldig gebeld, de arrestantenverzorgers sluiten zo veel mogelijk risico's uit. Wie verantwoordelijk is voor het opslaan en verstrekken van medicatie is onduidelijk.

Over de samenwerking met de ketenpartners voor minderjarigen oordeelt de Inspectie Jeugdzorg minder positief. Minderjarigen moeten (net als volwassenen) zelf aangeven of er bijzonderheden zijn. Doen zij dit niet dan gaat men er vanuit dat er geen medische bijstand nodig is. Dit kan naar de mening van de Inspectie Jeugdzorg een onterechte aanname zijn.

Aanbevelingen

- Waarborg zoveel mogelijk de veiligheid van het personeel, de arrestanten en bezoekers op het cellencomplex in Eindhoven door hieraan extra aandacht te besteden bij trainingen en ontruimingsoefeningen.
- Maak heldere afspraken over de verantwoordelijkheid voor de verstrekking van medicatie en leg deze vast.

6 Einde insluiting / overdracht

Bij de invrijheidstelling van een persoon geeft de politie de persoonlijke eigendommen die in bewaring waren genomen terug. Indien de persoon zichzelf niet kan verplaatsen organiseert de politie begeleiding en vervoer. Indien de ingeslotene naar een ander politiebureau of (justitiële of zorg-) inrichting gaat, dient de politie een rapportage met bijzonderheden over de ingeslotene over te dragen. Ook dient de politie de vervoersdienst actief te informeren. Deze rapportage bevat naast persoonlijke gegevens (naam, leeftijd) ook informatie over de eventuele aanwezigheid van verslavingsproblematiek, psychiatrische problematiek, suïcide- en vluchtgevaar en overige bijzonderheden met betrekking tot het verblijf en het gedrag van de ingeslotene.

6.1 Einde insluiting

Arrestantenverzorgers nemen bij de vrijlating de persoonlijke eigendommen aan de hand van de fouilleringslijst met de ingeslotene door en deze tekent voor teruggave hiervan. Eventuele medicatie wordt eveneens meegegeven. In sommige gevallen heeft de recherche de mobiele telefoon van de ingeslotene in beslag genomen. Dit geeft naar de mening van de geïnterviewde arrestantenverzorgers de nodige commotie omdat de ingeslotene geen genoegen neemt met de uitleg die wordt gegeven. Minderjarigen worden veelal door hun ouders of voogd opgehaald. Als dit niet mogelijk is, dan worden zij door de politie thuis gebracht.

Bij vreemdelingen blijft de VP verantwoordelijk zolang de identiteit van betrokkene niet is vastgesteld, ook als de vreemdeling al is overgenomen door DT&V. Volgens de geïnterviewde agent van de vreemdelingenpolitie blijft de vreemdelingenpolitie de vreemdeling volgen en wordt nagegaan of deze een 'ongewenste vreemdeling' is.

6.2 Overdracht

Bij verplaatsing van een ingeslotene naar een PI of Huis van Bewaring (HvB) worden de waardezak en het formulier waarop de persoonlijke eigendommen zijn vastgelegd meegegeven aan DV&O. Ook de medische informatie en de medicatie van de ingeslotene gaat bij overdracht mee met de vervoerder. Het overdrachtsformulier voorziet eveneens in de registratie van bijzonderheden zoals verslavingsproblemen, suïcidegevaar medicatie etc. Het komt regelmatig voor dat de PI contact opneemt met het cellencomplex om extra informatie over de ingeslotene in te winnen. Andersom geven de arrestantenverzorgers van de rechtbank in Den Bosch aan dat zij regelmatig de PI moeten bellen omdat de medicatie niet is meegegeven aan de transporteur of bijzonderheden niet worden gedeeld. Zij hebben vaak behoefte aan aanvullende informatie over de toestand van de ingeslotene. Deze informatie wordt blijkbaar niet actief gedeeld. Dit onderdeel is niet opgenomen in de werkinstructies en werkafspraken hierover met de PI's zijn er niet.

Bij overplaatsing van de ingeslotene wordt de arts gebeld door de medische dienst van de PI. Het secretariaat van de arts scant het patiëntendossier en faxt dit naar de PI. De arts geeft in het gesprek aan dat alle informatie wordt geregistreerd en dat deze herleidbaar is. De meeste verzoeken krijgt hij van de PI in Grave en incidenteel van andere regio's.

Als een ingeslotene de zitting bij de rechtbank in Den Bosch verlaat, worden medicatie en eventuele bijzonderheden, meegegeven aan de vervoerder.

6.3 Oordeel

De Inspectie VenJ oordeelt dat de vrijlating en overplaatsing van ingeslotenen in de eenheid Oost-Brabant op orde is. De informatie van ingeslotenen naar zowel de rechtbank als de penitentiaire inrichting wordt door de politie zowel mondeling als schriftelijk overgedragen. Dit betreft met name bijzonderheden en de medicatie. De Inspectie VenJ constateert dat er geen sluitend systeem is om alle relevante informatie over te dragen aan de PI/HvB. Onderlinge afstemming om de informatieoverdracht beter te laten verlopen is er niet.

7 Personeel en organisatie

Arrestantenzorg vraagt om voldoende en deskundig personeel en goede materiële voorzieningen. Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop de eenheid Oost Brabant de arrestantenzorg heeft ingericht. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het personeel dat verantwoordelijk is voor de arrestantenzorg en de communicatie tussen de verschillende betrokkenen binnen dit werkveld. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de locaties waar ophoudruimtes en cellen door de politie zijn ingericht in de eenheid Oost Brabant.

7.1 Personeel

Personeel betrokken bij de aanhouding

Wie de aanhouding doet en waarom is geregeld in landelijke wet- en regelgeving. De basisteams van de politie zijn zo ingericht dat de beoogde en bevoegde (opgeleide) medewerkers in staat moeten zijn om dit te doen. In de initiële opleiding is de module arrestantenzorg geen onderdeel van dit onderwijs en wordt ook geen aandacht besteed aan de bejegening van ingeslotenen.

Een van de werkprocedures (gebaseerd op landelijk beleid) beschrijft dat de aanhoudende opsporingsambtenaar de identiteit van een arrestant moet vaststellen en registreren in BVH. Daarna wordt de arrestant overgedragen aan de arrestantenverzorgers die de insluitingsfouillering en bij piekmomenten de identiteitsvaststelling door middel van de Progiszuil doen. In BVH wordt deze aanvullende informatie ingevoerd. Op de locatie Den Bosch vindt het gehele fouilleringsproces door de verbalisanten plaats in aanwezigheid van de arrestantenverzorger(s). De verbalisanten geven de voorkeur aan het gezamenlijk uitvoeren van deze taak. Op de locatie Eindhoven vindt de insluitingsfouillering door de verbalisanten plaats. Hierna wordt de verdachte overgedragen aan de arrestantenverzorgers.

Formatie

Het team Arrestantentaken van de eenheid Oost Brabant kent in de toekomst een formatie van 108 fte. De medewerkers verrichten arrestantentaken op de cellencomplexen en verzorgen tevens het vervoer binnen de eenheid. De medewerkers in Den Bosch zijn inzetbaar op het cellencomplex in Den Bosch en bij het Paleis van Justitie waar zij tevens bewapend dienst doen als beveiliger.
In de eenheid Oost Brabant wordt geen gebruik gemaakt van particuliere beveiligingsorganisaties binnen de arrestantenzorg, het vervoer en bij het parket.

De meeste arrestantenverzorgers in Den Bosch hebben een executieve status (surveillant), enkelen zijn nog BOA. BOA’s worden niet meer omgeschoold tot surveillant. Wel wordt nieuw personeel aangenomen op niveau 2 in de rang van surveillant. Landelijk speelt op dit punt de discussie rondom de politie BOA’s. Het is nog onduidelijk of zij ook de rang gaan krijgen van surveillant met beperkte bevoegdheden binnen bepaalde diensten. In Eindhoven zijn meer medewerkers BOA. Formeel kunnen surveillanten doorgroeien naar de functie van agent (van niveau 2 naar 3). In de praktijk zo geven de geïnterviewde arrestantenverzorgers aan zijn de doorgroei mogelijkheden beperkt.

Bezetting
De minimale bezetting op het cellencomplex in Den Bosch is 3-3-2[13]. Rond 10.00 uur in de ochtend wordt daar nog een extra dagdienst aan toegevoegd. Die inzet wordt in de praktijk vooral gebruikt voor vervanging bij ziekte of extra inzet op het parket in Den Bosch.
Gedurende de dag bewaakt een medewerker de frontdesk en zijn twee medewerkers aangewezen voor de daadwerkelijke arrestantenzorg zoals de verstrekking van maaltijden, het luchten etc.
In de weekenden of op piekmomenten (bijvoorbeeld voetbalwedstrijden of Carnaval) wordt de nachtdienstbezetting opgehoogd naar drie arrestantenverzorgers.

In Eindhoven wordt gewerkt met een minimale bezetting van 5-5-3. Dit is vooral het gevolg van de verdeling van de arrestantengangen over twee verdiepingen. Er is een extra dienst beschikbaar voor transporten naar de rechtbank of naar Den Bosch.
Op de rechtbank werken van maandag t/m vrijdag ongeveer 25 medewerkers in dagdienst (afhankelijk van de hoeveelheid zittingen).
Bij voorgeleidingen in het eigen arrondissement verzorgt het team Arrestantentaken zelf het vervoer en doen zij ook de beveiliging tijdens de zitting.

Opleiding en training
Medewerkers dienen aan de functie gerelateerde vereisten te voldoen. Medewerkers arrestantenzorg volgen daartoe jaarlijks de verplichte Integrale Beroepstraining (IBT), inclusief de schildprocedures. De medewerkers kunnen bij deze trainingen zelf inbreng hebben, door onderwerpen aan te dragen. Zo is recent bijvoorbeeld "omgaan met boeiluikjes" ingebracht en verwerkt in de training.
De arrestantenverzorgers hebben tevens deelgenomen aan de training Mentale Kracht[14].
Extra bijscholing gericht op de eigen functievervulling (bijvoorbeeld beoordeling van verslaving, verwarde personen of GHB) krijgen de arrestantenverzorgers niet. Ook met betrekking tot medicatieverstrekking aan ingeslotenen bestaat geen aparte training.

Integriteit
Bij integriteitsschendingen in de eenheid worden medewerkers geïnformeerd. Bij (bijna) incidenten wordt in Den Bosch het team bijeen gehaald en dient betrokkene de situatie te beschrijven en zijn/haar rol daarin. De leidinggevende geeft in het gesprek aan, dat dit in het kader van "leren van elkaar" plaatsvindt. Op de cellencomplexen geven geïnterviewde arrestantenverzorgers aan, dat zij elkaar ook aanspreken op gedrag.

Procedures en protocollen
Er is naar de mening van de Inspectie binnen de eenheid nog weinig sprake van uniformering van werkprocessen, richtlijnen, procedures etc. De teamchef arrestantenzorg geeft aan dat er momenteel een aantal werkgroepen gestart is met het beschrijven van de verschillende werkprocessen, het werkplan en daaruit voortvloeiend teamplan. Daarnaast is er een klankbordgroep in het kader van de medewerkersparticipatie.

---

[13] Drie arrestantenverzorgers in de ochtend, drie in de middag en twee in de avond/nacht.
[14] Training verzorgt door de Politieacademie die bijdraagt aan de mentale weerbaarheid van politiemensen.

7.2 Communicatie

Dienstoverdracht en werkoverleg

De arrestantenverzorgers zijn op de cellencomplexen een kwartier voor aanvang van hun dienst aanwezig. Op dat moment vindt de overdracht van werkzaamheden en bijzonderheden plaats. Er is verder weinig ruimte voor werkoverleg. In Den Bosch vindt werkoverleg plaats in de middag of aan het eind van de dienst. Dit overleg is echter niet structureel. Geïnterviewde geven aan dat de dienstroosters vrij strak gepland zijn waardoor er weinig ruimte is voor het inplannen van bijvoorbeeld werkoverleg om zaken over het werk bespreekbaar te maken. Thans vindt het werkoverleg vier keer per jaar plaats. De leidinggevende geeft aan zij twee keer per jaar teamoverleg hebben met de medewerkers en dit overleg op termijn naar vier keer per jaar wil opvoeren. In zijn reactie geeft hij aan dat er inmiddels data hiervoor zijn gepland. In de wederhoor geeft de eenheid aan dat in Eindhoven recent 3 communicatiedagen met medewerkers gepland zijn.

Op de rechtbank vindt dagelijks om 8.30 uur de briefing plaats. De personele bezetting blijft totdat de cellengang leeg is. Iedere dag worden twee medewerkers aangewezen die een uitloopdienst hebben, voor het geval dat er na 18.00 uur nog ingeslotenen zijn.

7.3 Overzicht capaciteit cel / ophoudkamer

De capaciteit van de bezochte locaties is beschreven in paragraaf 5.2. en een volledig overzicht van alle capaciteit van de eenheid Oost Brabant volgt in bijlage 1.

7.4 Oordeel

De Inspectie is tevreden over de manier waarop de personele inzet binnen de eenheid Oost Brabant is vormgegeven. De functionarissen worden naast de arrestantenzorg op de cellencomplexen en de rechtbank tevens ingezet voor transport van arrestanten. Deze inzet heeft als voordeel dat de medewerkers veel wisselende ervaringen op doen. De bezetting voldoet op alle locaties. Nog niet alle medewerkers voldoen aan het bijbehorende opleidingsniveau. De Inspectie is minder positief over het feit dat de dienstroosters zodanig zijn ingericht dat er nauwelijks overlap is voor de briefing en debriefing. Dit overdrachtsmoment zou tevens benut kunnen worden om medewerkers te trainen in bijvoorbeeld het omgaan met verwarde of suïcidale personen of gebruikers/verslaafden. De Inspectie ziet de uniformering van de werkprocessen binnen de eenheid als een positieve ontwikkeling.

Aanbeveling

- Zorg bij de planning van de dienstroosters dat de overdrachtsmomenten zijn ingeroosterd.

8 Eindoordeel

In de voorgaande hoofdstukken zijn verschillende aspecten van de arrestantenzorg aan de orde gekomen. Over een aantal onderwerpen hierbinnen zijn de inspecties erg positief en een aantal onderwerpen verdienen nog aandacht. Onderstaande figuur geeft een totaaloverzicht van de wijze waarop het proces arrestantenzorg functioneert op alle getoetste aspecten en daarbij behorende onderwerpen. In deze figuur is met kleurcodes aangegeven in welke mate de arrestantenzorg voldoet aan de gestelde normen en verwachtingen op de verschillende onderwerpen binnen de toetsingskaders van Inspectie VenJ en IGZ: donkergroen wil zeggen dat de arrestantenzorg volledig voldoet, lichtgroen wil zeggen voldoet overwegend maar niet volledig, oranje houdt in dat de arrestantenzorg in beperkte mate voldoet aan de criteria en een rode kleur wil zeggen dat de arrestantenzorg niet voldoet.

De Inspecties zijn van oordeel dat de aanhoudingen van volwassenen en minderjarigen in het merendeel van de gevallen goed verlopen. Bij een fouillering op straat gebruiken de agenten rubberen handschoenen die onvoldoende bescherming bieden. Speciale steek/snijwerende handschoenen zouden naar de mening van de Inspectie VenJ onderdeel van de standaard uitrusting moeten zijn. De samenwerking en informatieoverdracht tussen opsporingsambtenaren en arrestantenverzorgers verloopt goed.

Het transport van arrestanten is voor zover door de beide Inspecties onderzocht in orde. Wel constateert de Inspectie VenJ dat aan het transport van lastige verdachten in een standaard politievoertuig risico's kleven, omdat er geen afscheiding is die opsporingsambtenaren, wanneer nodig, bescherming biedt tegen eventuele agressie, bijt-, of spuugincidenten.

De Inspecties oordelen wisselend over de insluitingsfase. De voorgeleiding en de bewaking van de insluitingstermijnen verloopt goed mede door de actieve rol van de ZSM tafel in Eindhoven. Ook het informeren van het thuisfront van ingeslotenen vindt conform de werkinstructies plaats. Zowel bij minderjarigen als bij meerderjarigen wordt het thuisfront geïnformeerd. Huisregels zijn tijdens het inspectiebezoek niet standaard aangetroffen op cel. Bovendien bevatten de aanwezige huisregels niet alle rechten en plichten van minderjarigen. De Inspecties oordelen dat er voortdurende aandacht moet zijn voor het juist en volledig informeren van ingeslotenen over hun situatie op het cellencomplex. De toegang tot de advocatuur verloopt soepel.

De Inspectie VenJ is ten aanzien van het verblijf van ingeslotenen positief. De bejegening van ingeslotenen gebeurt over het algemeen op correcte wijze. De inrichting van de verblijfsruimte voldoet aan de formele eisen. De veiligheid voor zowel personeel, bezoekers en arrestanten is op het complex Eindhoven in het geding waar het transport via de liften en het trappenhuis betreft. Met name in het geval van een bijvoorbeeld brand of een andere calamiteit signaleert de Inspectie een groot risico. De toegang tot de zorg is goed geregeld.

Over de samenwerking met de ketenpartners voor minderjarigen oordeelt de Inspectie Jeugdzorg wisselend. Minderjarigen moeten (net als volwassenen) zelf aangeven of er bijzonderheden zijn. Doen zij dit niet dan gaat men er vanuit dat er geen medische bijstand nodig is. Ook de verantwoordelijkheid voor het opslaan en verstrekken van medicatie is nog niet op orde.

De Inspectie VenJ oordeelt dat de vrijlating en overplaatsing van ingeslotenen in de eenheid Oost-Brabant op orde is. Bijzonderheden en informatie worden door de politie zowel mondeling als schriftelijk overgedragen aan de transporteur. De Inspectie VenJ constateert dat er geen koppeling is tussen informatiesystemen met de PI/HB om alle relevante informatie over te dragen.

De Inspectie is tevreden over de manier waarop de personele inzet binnen de eenheid Oost Brabant is vormgegeven. De functionarissen worden naast de arrestantenzorg op de cellencomplexen en de rechtbank tevens ingezet voor transport van arrestanten. Nog niet alle medewerkers voldoen aan het bijbehorende opleidingsniveau. In de dienstroosters is nauwelijks ruimte ingepland voor de briefing en debriefing. Dit overdrachtsmoment zou tevens benut kunnen worden om medewerkers te trainen in bijvoorbeeld het omgaan met verwarde of suïcidale personen of gebruikers/verslaafden. De Inspectie ziet de uniformering van de werkprocessen binnen de eenheid als een positieve ontwikkeling.

Aanbevelingen

- Overweeg de mogelijkheid om agenten in de standaarduitrusting van steek/snijwerende handschoenen te voorzien.
- Overweeg de mogelijkheid om bij de aanschaf van (nieuwe) politievoertuigen voor de noodhulp, deze uit te rusten met een zodanige afscheiding dat de veiligheid van agenten zoveel mogelijk wordt gewaarborgd.
- Voorzie elke cel standaard van een set huisregels en stel voor minderjarigen huisregels op in een begrijpelijke taal.
- Waarborg zoveel mogelijk de veiligheid van het personeel, de arrestanten en bezoekers op het cellencomplex in Eindhoven door hieraan extra aandacht te besteden bij trainingen en ontruimingsoefeningen.
- Maak heldere afspraken over de verantwoordelijkheid voor de verstrekking van medicatie en leg deze vast.
- Zorg bij de planning van de dienstroosters dat de overdrachtsmomenten zijn ingeroosterd.

Bijlage 1 Overzicht capaciteit eenheid

	Reguliere cel	Ophoudcel	Observatie cel	Isoleer cel	Claustrofobie cel	Familie cel	Jongens/ meisjes kamer	Groep-ophoudcel	Totaal
Den Bosch Vogelstraat 41, 5212 VL	26	0	1	1	1				29
Den Bosch De Beverspijken 1, 5221 EE		0							0
Den Bosch De Beverspijken 2, 5221 ED		0							0
Den Bosch Hedikhuizerweg 17, 5222 BC		0							0
Drunen Dillenburgstraat 41, 5151 GL		3							3
Boxtel Bosscheweg 60, 5283 WB		4							4
Schijndel Kerkendijk 63, 5482 KG		4							4
Vught Repelstraat 1, 5261 SM		2							2
Oss Raadhuislaan 39, 5341 GL		2							2
Uden Leeuwrikswe g 2, 5402 XD	8	1							9
Veghel Stadhuisplein 4, 5461 KS	6	2							8
Cuijk Spinding 1, 5431 SN		5							5
Boxmeer K.Doormanstraat 29, 5831 LT		3							3
Gruttostraat 10, 5212 VM 's-Hertogenbosch		0							0
Best,Raadhuisstraat 20		2							2
Eindhoven, Roostenlaan 309		0							0
Eindhoven, Begijnenhof 29		4							4
Eindhoven, Bosdijktunnel 10		0							0
Maarheeze, Kijkakkers 37		2							2
Eersel, Postelseweg 31		2							2
Asten, De Planker 20		2							2
Eindhoven, Mathildelaan 4	46	5	1		1			2	55
Eindhoven, Mathildelaan 4, gar/sport		0							0
Eindhoven, Mathildelaan 2a (parkeerkelder)		0							0
Eindhoven Ruijsdaelbaan 35a		0							0
Geldrop, Laan der Vierheemskinderen 15		2							2
Gemert, Komweg 45		1							1
Eindhoven, Aalsterweg 290	0	1							1
Helmond, Kasteel Traverse 101	buiten gebruik	3							3
Helmond, Deltaweg 185		2							2
Stiphout, Sportpark Molenven		0							0
Eindhoven, Ruysdaelbaan 35		1							1
Valkenswaard, Waalreseweg 5		3							3
Veldhoven, De Geer 10	buiten gebruik	1							1
Eindhoven, Kon, Arthurlaan 38a		4							4
Eindhoven, Mich. Angelolaan 4		0							0
Eindhoven, Parmentierweg 3		2							2
Breda, Paardeweide 8		0							0
Born, Havenweg 143		0							0
	86	63	2	1	2	0	0	2	156
= controle nog in gebruik?									

Bijlage 2 Afkortingen

BVH	bedrijfsprocessenregistratiesysteem Basisvoorziening Handhaving
CTAZ	commissie van toezicht arrestantenzorg
DV&O	Dienst Vervoer en Ondersteuning
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
HAP	huisartsenposten
HvB	Huis van Bewaring
IBT	Integrale Beroepsvaardigheids Trainingen
IGZ	Inspectie Gezondheidszorg
IJZ	Inspectie Jeugdzorg
VenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
hOvJ	hulp officier van justitie
OM	Openbaar Ministerie
OK	ophoudkamer
PI	Penitentiaire Inrichting
SEH	spoed eisende hulp
VP	vreemdelingenpolitie

Bijlage 3 Bronnen

- Br- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
- Ambtsinstructie voor de politie
- Besluit beheer regionale politiekorpsen
- CPT-standaarden (Raad van Europa)
- CTAZ jaarverslagen 2012, 2013
- EU-Richtlijn raadsman en politieverhoor
- Europese gevangenisregels (2006)
- GGZ Hygiënerapport voor arrestantenverblijven
- Overzicht ophoudkamers en cellen eenheid
- Politiewet 2012
- Procesbeschrijvingen eenheid
- Inrichtingsplan NP Oost Brabant
- Werkinstructies eenheid Oost Brabant
- ZSM werkproces